

Standardy współpracy Samorządów Województw z Regionalnymi Organizacjami Turystycznymi (ROT)

Wstęp

Mając na uwadze aktywizację działań promocyjnych oraz optymalizację efektów gospodarczych i społecznych wynikających z rozwoju sektora turystyki poprzez szerszą, bardziej konkurencyjną i odpowiadającą oczekiwaniom rynku ofertę turystyczną poszczególnych regionów utworzono, we wszystkich województwach w Polsce, Regionalne Organizacje Turystyczne (ROT) jako element ogólnopolskiego systemu współpracy POT-ROT-LOT oraz płaszczyzny regionalnego współdziałania: władz samorządowych, organizacji branżowych, przedsiębiorców sektora turystyki, środowisk naukowych oraz innych podmiotów zajmującą się kreowaniem i realizacją polityki rozwoju gospodarki turystycznej w danym regionie.

Po 18 latach wdrażania modelu POT-ROT-LOT, przy trudnościach w adaptacji postulatów zawartych w zaleceniach "Kodeksu Dobrych Praktyk - systemu zarządzania i promocji turystyki w Polsce " (POT-2009 r.), konieczne jest wskazanie jasnych reguł funkcjonowania ROT w kooperacji z otoczeniem, w tym w szczególności z Samorządami Województw na terenie których prowadzą działalność. Ich brak prowadzi do utrwalenia odmiennych norm i relacji Urząd Marszałkowski – ROT w poszczególnych regionach co w konsekwencji przekłada się również na relacje z POT i MSiT, które powodują nierówne warunki funkcjonowania systemu POT-ROT-LOT na obszarze Polski, co wpływa negatywnie na potencjał konkurencyjny turystyki w Polsce.

Samorządy Województw, których jednym z podstawowych zadań jest określanie strategii rozwoju regionu i jej wdrażanie, powinny ściśle współpracować z ROT-ami na rzecz rozwoju i promocji sektora turystyki w danym regionie uwzględniając standardy określone w niniejszym dokumencie.

ROT-y są, na mocy zapisów ustawy o POT, organizacjami szczególnego rodzaju dedykowanymi do realizacji zadań własnych Samorządów Województw w zakresie wspierania rozwoju sektora gospodarki turystycznej, w szczególności realizującymi zadania z obszaru promocji i informacji turystycznej oraz inicjowania, opiniowania i wspierania planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej. Powinny być też głównym partnerem Samorządów Województw we współpracy z POT i z LOTami z danego regionu oraz innymi ROTami z Polski.

Samorząd Województwa powinien realizować swoje zadania w powyższym zakresie we współpracy i za pośrednictwem ROT na podstawie uzgodnionego „Programu współpracy danego Województwa z właściwą sobie ROT”.

**Niniejsze Standardy określają obszar Dobrych Praktyk w zakresie współpracy
Samorząd Województwa – ROT zalecając ich inkorporację w każdym województwie.**

Uzasadnienie prawne

Uchwalenie programu współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego stanowi wypełnienie obligatoryjnego zapisu art. 5 a Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1211, Nr 208, poz. 1241, Nr 209, poz. 1244, Nr 232, poz. 1378, z 2014 r. poz. 223 i poz. 498).

Uchwalenie Standardów współpracy Samorządu Województwa z ROT działającym na terenie danego województwa jest wypełnieniem ducha i zapisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej (Dz. U. Nr 62, poz. 689 ze zmianami);

I. Cele współpracy

1. Celem głównym współpracy Samorządu Województwa z ROT jest poprawa efektywności rozwoju województwa w obszarze turystyki poprzez stwarzanie i wdrożenie systemowych rozwiązań umożliwiających aktywny i partycypacyjny udział podmiotów sektora turystyki w planowaniu, realizacji i monitorowaniu regionalnej polityki rozwoju turystyki na zasadach i formach partnerstwa publiczno-społeczno-gospodarczego.
2. Cele kierunkowe współpracy:
 - a. kreowanie wizerunku województwa jako regionu atrakcyjnego turystycznie,
 - b. integrowanie środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji zainteresowanych rozwojem turystycznym województwa,
 - c. zwiększanie liczby turystów odwiedzających województwo,
 - d. działanie na rzecz wzrostu wojewódzkiego PKB generowanego przez sektor turystyki,
 - e. stworzenie wojewódzkiego systemu informacji turystycznej i włączenie go w krajowe zarządzanie systemem „it” oraz koordynacja działań lokalnych w tym zakresie,
 - f. inicjowanie tworzenia i wspomaganie działalności lokalnych organizacji turystycznych,
 - g. wspólne tworzenie i współrealizacja strategii i polityki turystycznej województwa,
 - h. koordynacja działań promocyjnych podejmowanych w województwie,
 - i. inicjowanie, opiniowanie i wspieranie planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej,
 - j. stworzenie instytucjonalnej platformy współpracy podmiotów gospodarczych turystyki i branżowych organizacji pozarządowych z władzami regionalnymi i krajowymi,

II. Zasady współpracy

1. Potrzeba szczególnego traktowania współpracy Samorządu Województwa z ROT wynika z zapisów i ducha ustawy o POT oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.
2. Zgodnie z art. 5.1 ust. 3, ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, współpraca odbywa się na zasadach:
 - a. **pomocniczości i suwerenności stron:** organy Samorządu Województwa, respektując odrębność i suwerenność ROT, uznając jej prawo do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących także do sfery zadań publicznych i w takim zakresie, współpracują z ROT, a także wspierają jej działalność oraz umożliwiają realizację zadań publicznych na zasadach i w formie określonej w ustawach;
 - b. **partnerstwa:** Samorząd Województwa i ROT są partnerami w definiowaniu problemów z zakresu rozwoju turystyki, określaniu sposobów ich rozwiązywania oraz realizacji zadań publicznych i oczekują od siebie wzajemnie aktywnego uczestnictwa w realizacji zadań wynikających ze współpracy;
 - c. **efektywności:** Samorząd Województwa będzie wymagał wyboru najbardziej efektywnego sposobu realizacji zadań publicznych przez ROT oczekując od niej rzetelnej realizacji powierzonych zadań, wywiązywania się z obowiązków rozliczenia finansowego i sprawozdawczości;
 - d. **uczciwej konkurencji:** Samorząd Województwa traktując równorzędnie organizacje pozarządowe przy realizacji zadań publicznych, ogłaszając w tym samym czasie takie same założenia określające zadania oraz stosując takie same kryteria oceny zgłoszonych ofert konkurujących podmiotów uwzględniał będzie rolę, funkcję i specyfikę ROT wynikającą z zapisów i ducha ustawy o POT.
 - e. **jawności:** Samorząd Województwa i ROT konsultować będą ze sobą działania podejmowane na rzecz rozwoju turystyki i dążyć do tego, aby wszelkie możliwości współpracy z innymi podmiotami sektora turystyki były powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji, jak również w obszarze zamiarów, celów i środków przeznaczonych na realizację zadań publicznych;

III. Obszary współpracy.

Współpraca Województwa z ROT odbywać się będzie w ramach trzech obszarów określonych w MODELU współpracy administracji publicznej i organów pozarządowych z wykorzystaniem form, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i z uwzględnieniem roli, funkcji i specyfiki ROT wynikających z zapisów i ducha ustawy o POT.

1. Współpraca przy tworzeniu polityk publicznych:

- a. wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności;
- b. konsultowanie projektów aktów normatywnych oraz propozycji priorytetowych zadań programów działań na kolejny rok w dziedzinach dotyczących działalności statutowej ROT;
- c. konsultowanie projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności związanych z rozwojem i promocją turystyki;
- d. konsultacje, o których mowa powyżej, odbywać się będą w oparciu o „7 zasad dobrych konsultacji społecznych”: dobrej wiary, powszechności, przejrzystości, responsywności, koordynacji, przewidywalności i poszanowania interesu ogólnego.
- e. tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli ROT oraz przedstawicieli właściwych organów Województwa;

2. Współpraca w zakresie realizacji zadań publicznych:

- a. program współpracy z ROT określający podział zadań i sposoby finansowania opracowywany będzie wspólnie przez Samorząd Województwa i ROT.
- b. zlecenie ROT realizacji zadań publicznych odbywa się na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z uwzględnieniem specyfiki ROT wynikającej z ustawy o POT.
- c. współpraca z ROT może mieć charakter finansowy oraz niefinansowy. Współpraca finansowa może odbywać się w następujących formach:
 - 1) powierzania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
 - 2) wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji;
 - 3) powyższe formy nie kolidują z opłacaniem ustalonych składek członkowskich z tytułu członkostwa Samorządu Województwa w ROT.
- d. powierzanie oraz wspieranie zadań ROT, zlecenie jej realizacji zadań publicznych oraz zawieranie umów partnerskich z ROT w celu wspólnej realizacji projektów finansowanych ze środków pozabudżetowych odbywa się z zachowaniem stosownych przepisów prawa z uwzględnieniem specyfiki ROT w stosunku do innych NGO.

3. Współpraca przy tworzeniu infrastruktury współpracy i warunków do społecznej aktywności.

- a. tworzenie systemów wspierających inicjatywy społeczne i gospodarcze (np. obserwatoria, centra badawcze, instytuty szkoleniowo-doradcze, itp.)
- b. wspieranie procesów integracji Samorząd Województwa - ROT oraz inne podmioty, instytucje i organizacje działające na rzecz rozwoju turystyki (np. kreowanie liderów, programy szkoleniowe, spotkania integracyjne, itp.)
- c. kreowanie współpracy partnerskiej (np. animacja partnerstw, tworzenie zespołów roboczych, preferowanie projektów partnerskich, itp.)
- d. wspieranie rozwoju potencjału społecznego, ludzkiego i instytucjonalnego ROT,
- e. wzmocnienie potencjału i sprawności działań ROT – w wymiarze instytucjonalnym w zakresie jej zdolności do realizacji zadań publicznych oraz efektywnego i profesjonalnego uczestnictwa w różnych formach współpracy z sektorem publicznym i prywatnym.

IV. Formy współpracy

1. ROT powinien być płaszczyzną współdziałania: władz samorządowych regionu, jednostek samorządu terytorialnego (JST), lokalnych organizacji turystycznych (LOT) i innych branżowych NGO w tym LGD i LGR, środowiska nauki i edukacji oraz przedsiębiorców sektora turystyki w danym województwie.
2. ROT jest również głównym partnerem instytucjonalnym i merytorycznym na terenie swojego województwa dla POT i jego agend, LOTów i innych organizacji działających w obszarze turystyki z danego województwa oraz dla ROT z innych regionów a także dla innych podmiotów krajowych i zagranicznych w zakresie sektora turystyki.
3. Funkcjonalnie ROT powinien być w „swoim” województwie głównym partnerem dla władz regionu i jego agend oraz realizatorem wydzielonej (uzgodnionej) części regionalnej polityki rozwoju gospodarki turystycznej odnoszącej się do danego województwa.
4. Województwa powinny przekazywać do ROT swoje zadania dotyczące turystyki – kierując się następującymi założeniami:
 - a. domeną JST jest administrowanie i wyznaczanie kierunków rozwoju danego obszaru,
 - b. JST nie powinny samodzielnie realizować zadań, które mogą być realizowane przez ROT – powinny je delegować wraz ze środkami finansowymi, a następnie monitorować realizację i rozliczać z efektów,
 - c. ROT-y powinny przejmować realizowanie zadań uzgodnionych z JST na zasadach współpracy merytorycznej i finansowej,
 - d. nie należy powielać struktur w JST i ROT realizujących podobne (a nawet takie same) zadania z zakresu rozwoju promocji i turystyki. Zadania i środki w tym zakresie powinny być przekazane do NGO, pozostawiając w JST komórkę koordynująco-monitorującą realizację tych zadań.
5. Współpraca Województwa z ROT powinna mieć charakter pozafinansowy i finansowy.
 - a. **Pozafinansowe** formy współpracy Samorządu Województwa z ROT dotyczą m.in.:
 - 1) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu ich skutecznej realizacji;
 - 2) konsultowania z ROT, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów strategii i planów działań oraz aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności ROT;
 - 3) koordynacji działań i realizacji wspólnych przedsięwzięć;
 - 4) organizacji i współorganizacji przedsięwzięć mających na celu rozwój ROT oraz ich profesjonalizację, w tym. m.in. organizacja spotkań, szkoleń, warsztatów, konferencji;
 - 5) zawierania porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego oraz ROT dotyczących wspólnej realizacji zadań i projektów;
 - 6) podejmowania inicjatyw integrujących osoby zajmujące się współpracą z ROT na terenie województwa wokół zadań ważnych dla regionu;
 - 7) inicjowania lub współorganizowania szkoleń, spotkań, konferencji podnoszących jakość pracy osób zajmujących się współpracą z ROT;
 - 8) rozwój współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz branżą turystyczną.;
 - 9) realizacji inicjatyw regionalnych i lokalnych przez ROT,
 - 10) promocji działalności ROT np. poprzez wspieranie akcji upowszechniających funkcjonowanie tych organizacji,

b. Finansowe formy współpracy Samorządu Województwa z ROT są realizowane w podstawowym zakresie przez przekazywanie składek członkowskich Województwa do ROT w uzgodnionej wysokości. Dodatkowo współpraca finansowa powinna być również realizowana w innych formach:

- 1) powierzenia ROT wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
- 2) wspierania realizowanych przez ROT zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji;
- 3) dofinansowania wkładu własnego ROT, polegającego na wsparciu ze środków budżetu Samorządu Województwa wkładu organizacji przy realizacji projektów z funduszy europejskich, krajowych i innych, gdzie taki wkład jest niezbędny;
- 4) udzielania dotacji celowych zgodnie z obowiązującym prawem;
- 5) zawierania umów partnerstwa określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.).

V. Planowanie programu współpracy

1. Projekt programu współpracy i zadań do realizacji oraz wynikające z tego potrzeby w zakresie środków finansowych niezbędnych na realizację programu będą ustalane przez ROT i właściwy ds. turystyki wydział Urzędu Marszałkowskiego corocznie w terminie umożliwiającym przygotowanie założeń do budżetu Województwa.
2. Ostateczny program współpracy i roczny plan zadań będą ustalane po zatwierdzeniu Budżetu Województwa nie mogą przekroczyć kwoty środków finansowych zaplanowanych na ten cel w budżecie na dany rok.
3. Preferowane będą zadania, które mają znaczenie i zasięg wojewódzki lub dotyczą projektów systemowych, w tym programów ogólnopolskich z tradycjami, przedsięwzięć, które mają duże znaczenie dla rozwoju i promocji turystyki.
4. W programie uwzględnione będą działania zmierzające do standaryzacji w realizacji zadań publicznych w celu osiągnięcia optymalnej efektywności wykorzystania środków publicznych.
5. Ocena funkcjonowania Standardów oraz weryfikacja ustaleń następować będzie corocznie po zakończeniu roku programowego.

Rekomenduje się gminom i powiatom inkorporację powyższych standardów w relacjach JST szczebla lokalnego z Lokalnymi Organizacjami Turystycznymi.